

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

driemaandelijks tijdschrift
zestiende jaargang
nr. 4 december 1997

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

driemaandelijks tijdschrift
zestiende jaargang
nr. 4 december 1997
ISSN 0777 - 8821

Inhoud

Redactioneel(tje)	2
Het geslacht <i>Salvia</i> (deel 4) : onze adressen	3-5
Boekbesprekingen	6-7
Cyclamen, het buitenbeentje van de Primulaceae	8-20
In memoriam Jan Lenaerts	21-23
Agenda 1998	24-26
Ikebana	27-30
Bericht van de penningmeester	31
Lidgeld 1998	32
Jaarverslag 1997	33-36
Een blik in de toekomst : 1998	37-39
Studiegroep Morfologie	39
BS-leden	40-43
Boekbespreking	44
Steengroeven	45
Lezersforum	46-47
Colofon	48

Beste lezers,

De trouwe leden onder ons zullen misschien verrast worden door het verschijnen van dit laatste nummer reeds in december (hoewel dit eigenlijk altijd in de bedoeling heeft gelegen) : de vorige jaren brachten we het laatste nummer uit ná de Algemene Vergadering, om eventuele opmerkingen van de leden te kunnen opnemen in het jaarverslag.

Mij lijkt het toch beter om het decembernummer in december te laten verschijnen, en om de mogelijke opmerkingen van de leden op te nemen in het eerste nummer van volgend jaar. Dan kan het bestuur ook tijdig een antwoord formuleren op eventuele kritiek.

Enkele weken geleden was ik voor een korte periode in Utrecht. In de binnenstad viel mij op het grote aantal huizen waar de balkongeraniums nog buiten werden gehouden, blijkbaar zonder schade van de toch wel strenge nachtvorst van eind oktober. En wat bleek, ook thuis zie ik dat de petunia's en de verbena's stand houden (en zelfs nog bloeien !). Vorstgevoeligheid is een niet eenvoudig verklaarbaar fenomeen...

De komende weken en maanden zullen ons nog véél méér koude brengen, en van die donkere dagen (in het duister naar 't werk, en 's avonds in het donker terug thuis), tot aan de winterzonnewende, wanneer de dagen opnieuw beginnen te lengen. Deze omslag wordt ook nu nog op veel plaatsen gevierd met het aansteken van vuren en lichtjes allerhande, en betekent in talrijke culturen het feest van de weerkerende hoop.

In naam van het bestuur wens ik u van harte in de komende weken tekens van deze nieuwe hoop !

Uw redacteur,

Salvia (4) : onze adressen

Marc LIBERT & Koen CAMELBEKE
Plantentuin

Wie planten verzamelt, verzamelt ontmoetingen.

Zo was het ook met onze Salviacollecte. We zijn niet alleen een schat aan planten, maar ook weer een aantal kennissen rijker.

Wie enkele van de uitstappen van De Vrienden heeft gevolgd, kent er twee van. Moeder en zoon Gielen zijn u dan zeker niet ontgaan. Als een trouw stel zijn ze er zowat telkenmale bij, en zo was het dat we in een gesprekje de Salviapassie van Leo Gielen aan de weet kwamen.

Algauw wisselden we stekken, adressen en lijsten uit, maar een bezoek aan huize Gielen is ons nog het meest bijgebleven.

Ontvangen te worden in het Melsbroeks accent, met de eigen brouwsels en uitgelezen hapjes en met als finale een life orgelrecital... Je zou de bedoeling van je overkomst erbij vergeten, ware het niet dat ook de tuin een unicum is. Massa's potplanten op een groen aangeklede binnenplaats; in de tuin crachter een plantdichtheid zoals alleen een gepassioneerde het aandurft. En in de verste verte geen cliché te bespeuren; zo maak je het niet veel mee.

Tot het schemerdonker van een late zomeravond hebben we de collectie van Lieve Adriaensens (kwekerij Silene, Buggenhout) bewonderd. Naast Salvia zijn er nog tal van één- en tweejarigen die deze dame in onze tuinen wil propageren.

"Onvermijdelijk" ontdekten we bij Maurice Vergote (kwekerij Wilgenbroek, Oostkamp) weer enkele parels. *Salvia discolor*, *S. buchananii* en *Salvia x jamensis* had hij al bij elkaar voor we het bestaan van zulke schoonheden konden vermoeden.

Op een rustige najaarsplantenbeurs te Kalmthout leerden we Roger Bastin kennen. Hij bleek ook net zinnens om van 1997 een *Salvia*jaar te maken ! Zijn *Salvia*manie was echter niet van gisteren en zijn vrijgevigheid evenmin. Algauw waren we bedolven onder teksten, tips en planten.

Roger en Linda Bastin runnen te Brunssum (ten noorden van Maastricht, NL) sedert ongeveer drie jaar een naar eigen zeggen "kruidenkwekerij", waaronder u echt meer moet verstaan dan de beperkte viervuldigheid van Bieslook, Tijn, Peterselie en Salie. Hun 25 pagina's tellende catalogoog (goed voor 500 onderwerpen) getuigt niet alleen van goede smaak, maar zeker ook van duidelijkheid en, niet in 't minst, gedrevenheid. 40 Lavendel-, 16 Munt-, 19 *Origanum*- en even natellen... 75 *Salvia*-vermeldingen; om duizelig te worden.

We gingen echter helemaal van ons stokje toen we ter plekke gingen zien.

"Je komt best in juli ...", zei Roger nog, "dan heb je 't meest in bloei." Maar we gingen eind september en 't leek er nog volop zomer. De Bastins noemen het een boekettuin; elke border lijkt inderdaad een hoorn des overvloeds van nog bloeiende vaste planten. Plaatsgebrek (waar hoorden we het nog) of is het een ontembare verzameldrang ...; bij Roger en Linda wordt het letterlijk een nijpend probleem.

Wat ons een kantoortje leek, blijkt het woonhuis te zijn en ook binnen is het al plant en kruid wat de klok slaat, op twee kinderen na die er de ruimte delen.

We drinken ... kruidenthee ... en koffie omgeven door *Nicotiana glauca* (doorlevend !), de exotische *Leonotis nepetifolia* en *Agastache rupestris* in herfstig oranje-rode tinten. Roger wijst ons de grote indelingen van de tuin, maar meer nog heeft ie het over plannen, nieuwe borders, nieuwe collecties.

Je zou haast vergeten dat dit een kwekerij met particuliere verkoop is. De ene helft wordt ter plekke verkocht en de andere helft vindt z'n nieuwe eigenaar op de inmiddels talrijke plantenbeurzen.

En eigenlijk schreef ik beter "eigenares". Twee derden van de klanten blijken vrouwen te zijn, zo bevestigt Roger het feit dat ik hem er steevast door vrouwen omringd zie. Vrouwen en vaste planten, mannen en houtige gewassen ...? Niet dat we de oorlog der geslachten hier willen doen opflakkeren ...

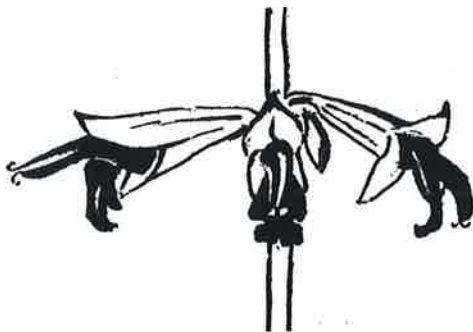
Op de drieduizend vierkante meter die de kwekerij-tuin groot is, vinden we een nog veel uitgebreider gamma dan de catalogoog kan bevatten. Veel staat er louter als verzameling en zal nooit in verkoop komen. BIO-planten, zo noemt Roger ze ietwat schertsend, waarbij BIO staat voor Botanical Interest Only. Ze wekken je interesse, maar een carrière als volwaardige tuinplant zullen ze nooit maken.

Via Internet en met E-mail is Roger verbreederd met Amerikaanse en Australische collega-planthunters. Landgenoot en planten-autoriteit Piet Oudholf heet hier gewoon Ome Piet.

In de namiddag komen Dhr. Dijkema en Dhr. Pistas van het arboretum Kerkrade ons bezoek vervoegen en zo groeit op de terugweg de idee om een daguitstap "De Vrienden naar Nederland" te plannen.

Een voormiddag arboretum en een namiddag vaste planten ..., iets voor de mannen en iets voor de vrouwen ?

Houdt u de kalender van volgend jaar maar in de gaten !

Boekbesprekingen

Konraed CAMELBEKE
Plantentuin

Schoonheid en pracht; speciale vormen, geuren en kleuren; rariteiten of zeldzaamheden... Dit zijn onze leidraden voor het kiezen van een 'plant van het jaar'. Soms maken we het onszelf moeilijk omdat bijvoorbeeld weinig informatie over die plant bestaat of beschikbaar is, maar met *Salvia* konden we niet missen : zo'n geslacht, daar moeten wel prachtboeken over bestaan ! En ja, we hadden geluk. In mei ontvingen we twee kleine boekjes over *Salvia* (samen ongeveer 850 F). Ze zijn van de hand van Christine Yeo, de eigenares van de Pleasant View kwekerij in Engeland. Deze kwekerij heeft zo'n 200 *Salvia* soorten en is daardoor één van de drie 'Nationale *Salvia* Collecties' van Engeland. Die kwekerij en bijhorende tuin moeten zeker de moeite van een bezoekje waard zijn... Misschien een ideeetje voor een volgende uitstap van onze vereniging ? De twee kleine boekjes geven beschrijvingen van circa 180 soorten en een beperkt aantal hybriden en variëteiten. Ongeveer 110 soorten worden door middel van foto's geïllustreerd. De beschrijvingen zijn kort, de foto's van wisselende kwaliteit, maar meer hadden we niet en dus waren we gelukkig. Tot we plots, enkele weken terug, het boek 'A book of *Salvias*' van ene Betsy Clebsch in handen kregen (ongeveer 1350 F) ! Op de achterflap van het boek staat een ouder, guldig vrouwtje met korte grijze haren, een grote bril, mooie rimpelkes en een liefstallige glimlach. Betsy is een groene dame, en ze kan er wat van ! Natuurlijk staat ze op de foto min of meer verborgen achter een *Salvia guaranitica*.

Betsy is een Amerikaanse amateur-plantkundige gespecialiseerd in tuinaanleg. Toen ze begon met een tweede tuin in Californië had ze een probleem : het huisje was eigenlijk haar buitenverblijf en de planten die in de tuin konden komen, moesten dus wel een tijdje zonder menselijke verzorging kunnen (voornamelijk het geven van water). Zo viel haar oog op *Salvia* en ze was meteen, net als wij, verkocht. Haar kennis en ervaring met dit geslacht is nu dus gebundeld in boekvorm. Betsy is echt een gepassioneerd schrijver. Steeds wil je het boek openslaan, lezen, en beginnen. Ook nu, in dit miserabele seizoen, jeuken de vingers. Ik wil stekken nemen, zaaien en planten, fotograferen en combineren en

dit door gewoon wat lezen en foto's kijken ! Ik heb al direkt mijn plantenverlanglijstje uitgebreid, bijvoorbeeld met *Salvia spathacea* (bruinpaarse bloeiwijze met bloemen gekleurd als rode bietjes) en met *Salvia jurisicii* 'Alba' (prachtig behaarde, omgekeerde(!), witte bloemetjes). Ze liet haar keuze van de soorten (106 in totaal) die in het boek aan bod komen bepalen door de pracht van de planten gecombineerd met de kwaliteit als tuinplant van die soorten. Daarnaast werden ook een paar speciale of zeldzame soorten opgenomen om ook de aandacht van de echte verzamelaars te trekken. Per soort krijgen we een beschrijving van de plant en van de natuurlijke standplaats, de minimum temperatuur die de plant kan doorstaan, een waardering van de cultuurvariëteiten en hybriden en ook vaak een etymologische verklaring van de wetenschappelijke naam van de plant. Daarna volgen een aantal kweek- en vermeerderingstips en last but not least noemt ze een aantal planten die volgens haar uitstekend passen bij de soort. Uit die keuze blijkt meteen dat we hier met een grote dame te maken hebben. Ze kiest planten die accentueren, ondersteunen, contrasteren, ... Een voorbeeldje ?

"Elke kleurvariëteit van *Salvia microphylla* combineert mooi met de sterk vertakte *Artemisia stelleriana*, die prachtig ingesneden grijs-witte bladeren heeft en ook met de rechtopstaande, knappe, laatbloeiende *Agastache foeniculum*. Deze ouderwetse plant heeft violette bloemen en bloeit herhaaldelijk. *A. foeniculum* 'Alba' is een statige, witbloemige vorm die een goed alternatief biedt. Een passende bodembedekker voor deze combinatie is de lage, kruipende *Veronica* 'Waterperry Blue'".

Tachtig soorten worden geïllustreerd door middel van foto's, aquarellen of lijntekeningen. De foto's zijn prachtig, soms detailopnames van een bloeiwijze of de ganse plant in de natuurlijke omgeving of in de tuin (met vermelding van de begeleidende planten !). Het boek eindigt met een aantal lijstjes; een lijstje met bladsalvia's, met potsalvia's, met schaduwtolerante Salvia's, met koudetolerante Salvia's,... U leest het, we vinden het wel een leuk boekje. En misschien past het ook wel in uw boekenkast, tussen andere pareltjes.

CLEBSCH, B. 1997. A Book of Salvias. Sages for Every Garden. Timber Press, USA. 221 pp., ill.

YEO, C. 1995. Salvias. Abbey Printers. 52 pp., ill.

YEO, C. 1997. Salvias II. Wotton Printers. 52 pp., ill.

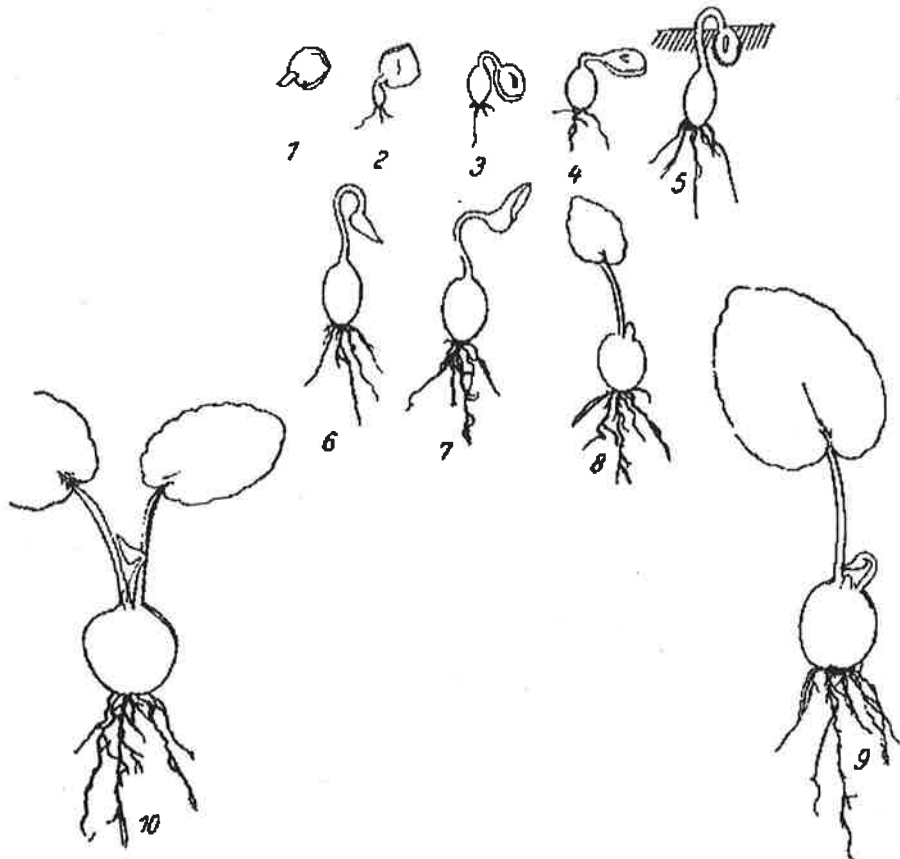

Fig. 1. Ontwikkelingsfasen van een *Cyclamen*-zaailing (naar Maatsch, 1955).

1. De kiemwortel treedt uit het zaad.
2. Het hypocotyl (stukje stengel onder de cotylen en boven de wortel) begint op te zwellen.
3. Het hypocotyl zwelt verder op. De bladsteel van het cotyl groeit omgekeerd U-vormig uit.
- 4-7. De bladsteel van het cotyl strekt zich, en tilt het cotyl uit de bodem.
8. Volledige strekking van de bladsteel van het cotyl, en ontplooiing van de bladschijf van het cotyl.
9. Begin van de ontplooiing van het eerste loofblad.
10. Volledige strekking en ontplooiing van het eerste loofblad, begin van de ontplooiing van het tweede loofblad.

Cyclamen, het buitenbeentje van de Primulaceae

Els COCHUYT, Hendrika VAN NIEUWENHOVE & Ronald VIANE
Plantentuin

Het geslacht *Cyclamen* behoort tot de familie Primulaceae en omvat 19 soorten. Deze planten zijn binnen de Primulaceae uniek door hun gedraaide knopligging en gereduceerde ontwikkeling van 1 cotyl bij kieming (fig.1). Bovendien vertoont *Cyclamen* enkel wat uitwendige gelijkenissen met de genera *Dodecatheon* en *Soldanella*, zodat men het geslacht dan ook als het buitenbeentje van de familie kan beschouwen.

De naam is afgeleid van het Griekse 'kyklos', wat circulair betekent en verwijst naar hetzij de ronde knol of de ronde bladeren, hetzij het spiralig opdraaien van de vruchstelen.

Cyclamen-soorten worden morfologisch gekenmerkt door een hypocotylknol, brede gesteelde bladeren met een hartvormige bladvoet in wortelstandige bladrozetten, 5-tallige alleenstaande bloemen, wit over roze tot magenta gekleurd, en meestal met een zoete geur, al dan niet geoorde kroonbladeren met steeds teruggeslagen lobben en een korte kroonbuis. De bloeitijd varieert naargelang de soort : de voorjaarsbloeiers spreiden hun bloemenpracht tentoon tussen december en maart, de najaarsbloeiers zijn te bewonderen tussen augustus en november.

Cyclamens zaaien zich gemakkelijk uit en de levenscyclus van zaad tot zaad duurt minstens 18 maand. Natuurlijke hybridisaties tussen de verschillende soorten zijn eerder zeldzaam.

Reeds in het midden van de 19de eeuw werden door selectie en terugkruising heel wat cultivars van *C. persicum* ontwikkeld, die nu een belangrijke afzet in de tuinbouw kennen.

Cyclamens zijn helaas niet vrij van schimmelinfecties (waardoor o.a. bladvlekken, wortelrot en grijs verkleurende bladeren ontstaan) en kunnen ook aangetast worden door mijten, bladluizen, witte vlieg en allerhande virussen.

Cyclamens werden vroeger gebruikt als een medicinaal kruid, en inderdaad blijken alle soorten min of meer giftig (de knol bevat een saponine, nl. cyclamine).

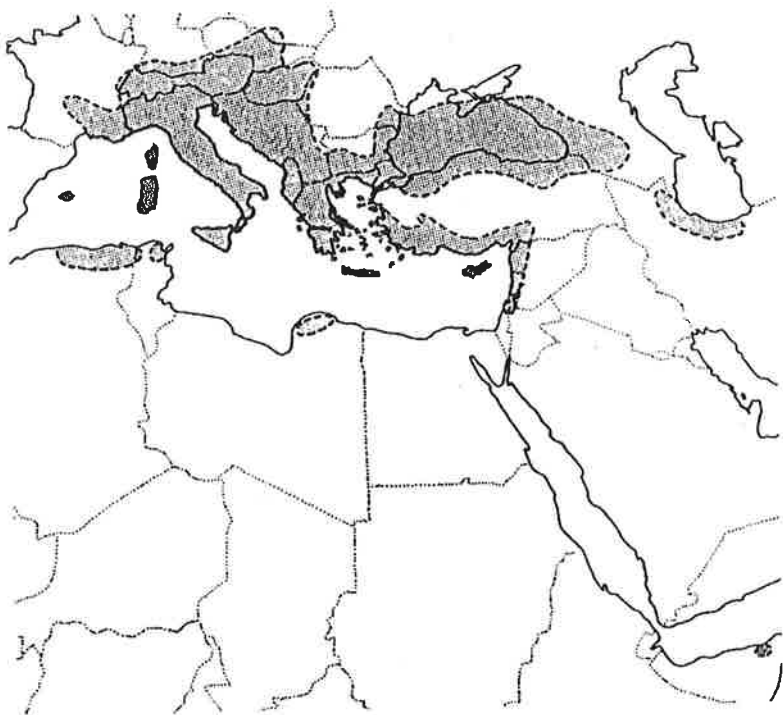

Fig. 2. Verspreidingsgebied (= areaal) (grijs gestippeld) van het geslacht *Cyclamen* (naar Grey-Wilson, 1992).

In de natuur concentreert hun verspreiding zich in en rond het Middellandse Zeegebied (fig. 2). De habitats variëren van beukenbossen, over struikgewas en rotsige gebieden, tot alpiene graslanden. Mocht u tijdens één van uw komende reizen een bloeiende *Cyclamen* ontdekken, dan kan u die plant a.h.v. volgende sleutel determineren (naar Grey-Wilson 1992).

SLEUTEL TOT DE SOORTEN

1. Meeldraden buiten keel van kroonbuis uitstekend; bladeren niervormig, vaak sterk gelobd *C. rohlfsianum*

Meeldraden niet uit keel van kroonbuis uitstekend; bladeren hartvormig of rond 2

2. Kroonbladlobben geoord; bloemen in late zomer en herfst verschijnend, meestal vóór de bladeren 3

Kroonbladlobben niet geoord 6

3. Vruchtsteel opwindend vanaf midden of basis; knol enkel onderaan wortelend, met verdikte wortels; bladeren met verdikte kraakbeenachtige rand, meestal niet duidelijk gelobd of gezaagd *C. graecum*

Vruchtsteel opwindend vanaf top; knol meestal vanaf het bovenoppervlak wortelend, zonder verdikte wortels; bladeren zonder verdikte kraakbeenachtige rand, meestal gelobd of duidelijk gezaagd 4

4. Kelkbladeren smal driehoekig, priemvormig, met een toegespitste top *C. cyprium*

Kelkbladeren breed driehoekig, bijna zo breed als lang, met abrupt fijn toegespitste top 5

5. Bladeren tot 10 cm breed; bloemen 15-22 mm lang, meestal verschijnend vóór de bladeren, aan de zijkant van de knol *C. hederifolium*

Fig. 3. *Cyclamen hederifolium* (naar M. Stones in Meikle 1979).

Bladeren tot 20 cm breed; bloemen 25-35 mm lang, meestal terzelfdertijd verschijnend als de bladeren, bovenaan de knol

C. africanum

6. Vruchtsteel niet opwindend 7

Vruchtsteel opwindend 8

7. Kroonbladlobben 10-15 mm lang; bladrand lichtjes gezaagd in onderste helft *C. somalense*

Kroonbladlobben 20-37 mm lang; bladrand niet gezaagd
C. persicum

8. Bloemen in zomer en herfst verschijnend 9

Bloemen in winter of lente verschijnend 12

9. Bloemen donker karmijnroze of paars, sterk geurend; keel van kroonbuis 8-10 mm diameter; kroonbladlobben breed en stomp; bladeren groenblijvend *C. purpurascens*

Bloemen wit of zachtroze met een duidelijke basale vlek, niet sterk geurend; keel van kroonbuis meestal < 5 mm diameter; kroonbladlobben smal en spits; bladeren niet groenblijvend 10

10. Knol groot met ruw kurkachtig oppervlak; bloemen meestal terzelfdertijd met de bladeren verschijnend; kroonbladlobben aan top getand en klierachtig aan binnenzijde; blad vaak roze of roodachtig gemarmerd (tenminste op de jonge bladeren)

C. mirabile

Knol klein, fluwelig; bloemen meestal vóór de bladeren verschijnend; kroonbladlobben weinig of niet klierachtig aan binnenzijde, niet getand; blad wit, grijsachtig of niet gemarmerd 11

11. Blad langer dan breed, bladrand meestal duidelijk getand; kroonbladeren 14-19 mm lang, bleek of roze met een donkere magenta vlek aan basis, nerven rozig

C. cilicium

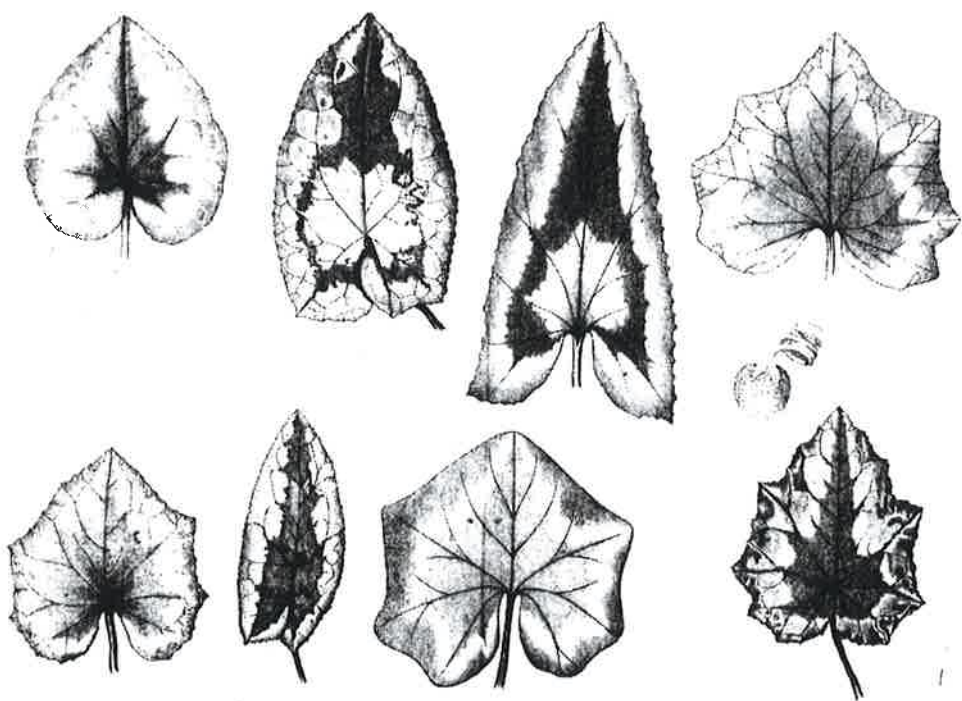

Fig. 4. Verschillende bladvormen bij *Cyclamen hederifolium* (naar Hildebrand, 1898).

Blad breder dan lang, bladrand meestal niet duidelijk getand tot bijna gaaf; kroonbladeren 10-16 mm lang, wit of bleekroze, zonder basale vlek, nerven grijsachtig

C. intaminatum

12. Bloemen wit of bleekroze, zonder donkere basale zone of basale vlekken 13

Bloemen roze of magenta, met donkerder basale zone of basale vlekken 15

13. Stijl duidelijk uit keel van kroonbuis uitstekend

C. repandum forma *album*

Stijl niet of zeer weinig uit kroonbuis uitstekend 14

14. Kroonbladlobben 9-16 mm lang, met bleekroze nerven

C. balearicum

Kroonbladlobben 16-25 mm lang, wit, zonder roze nerven

C. creticum

15. Kroonbladeren 3 maal langer dan breed met een donkere basale zone maar zonder vlekken; bladeren gelobd of gezaagd *C. repandum*

Kroonbladeren niet 3 maal langer dan breed, met duidelijke basale vlekken; bladeren niet gelobd of gezaagd 16

16. Keel van kroonbuis 10-13 mm diameter; kroon bleekroze met donkere basale vlekken, bloemen met onfris acetyleen- of pepergeur *C. libanoticum*

Keel van kroonbuis < 10 mm diameter; kroon magenta (wit bij albinovormen), bloemen niet of zacht geurend 17

17. Basale vlekken op kroon zonder witte of rozige 'oogjes' 18

Basale vlekken op kroon met witte of rozige 'oogjes' 19

18. Kroonbladlobben uitgespreid, 9 mm of langer

C. trochopteranthum

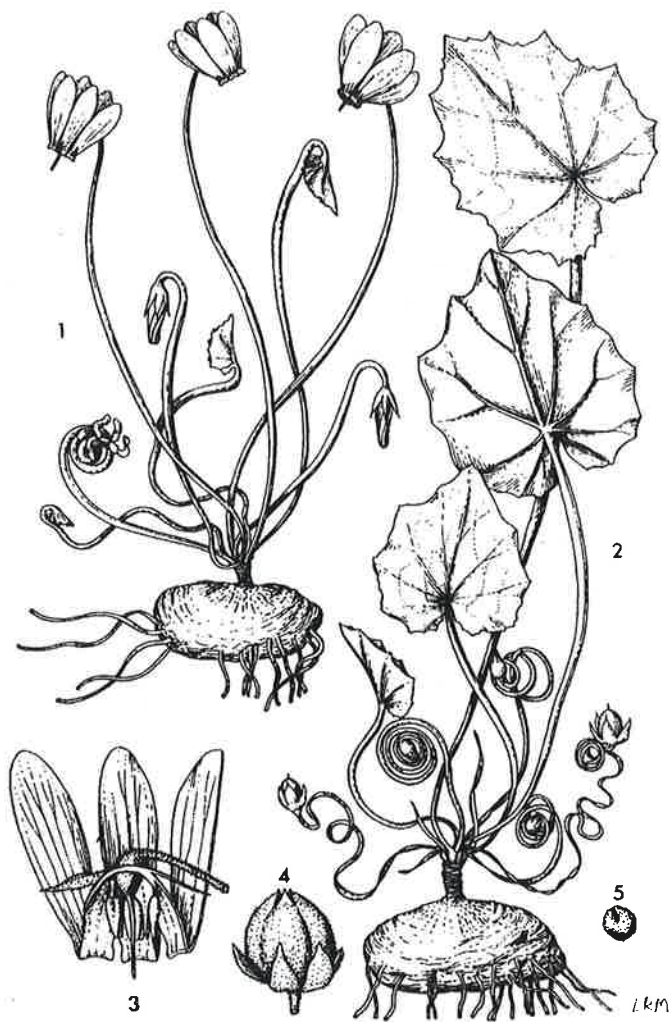

Fig. 5. *Cyclamen cypricum*. 1. Habitus in winter. 2. Habitus in lente. 3. Overlangse doorsnede bloem. 4. Vrucht. 5. Zaad. (naar Meikle R., 1985, Flora of Cyprus 2).

Kroonbladlobben teruggeslagen, meestal korter dan 9 mm

C. parviflorum

19. Knol met ruw kurkachtig oppervlak; bladeren vaak duidelijk getand; kroonbladeren met grote opvallende basale 'oogjes', 18-25 mm lang *C. pseudibericum*

Knol zacht, fluwelig; bladeren gaaf of lichtjes getand; kroonbladeren met kleine basale 'oogjes', 4-15 (-17) mm lang 20

20. Bladeren niervormig of $\pm$ rond; kroonbladeren stomp of afgerond, meestal niet langer dan 13 mm, met basale 'oogjes' *C. coum* subsp. *coum*

Bladeren hartvormig, spits of bijna spits; kroonbladeren spits, vaak langer dan 13 mm, met roze basale 'oogjes'

C. coum subsp. *caucasicum*

Sedert jaren worden de inheemse populaties van vele bolgewassen bedreigd, niet alleen door het verdwijnen van hun natuurlijke habitats maar tevens door bollenroof. Alhoewel vele geofyten, waaronder alle *Cyclamen*-soorten, beschermd zijn door de CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) worden bollen in de natuur toch opgegraven en illegaal op de lokale en internationale markt verkocht. Hierbij spant Turkije de (trieste) kroon.

Ter bescherming van deze wegwijnende populaties en als reactie op de uitbuiting van de natuur worden deze wilde soorten nu door kwekers of door de lokale bevolking ter plaatse vermeerderd door middel van zaad of stek. Door deze ecologisch geteelde, "wilde" soorten te verkopen, wordt getracht de bollenroof tegen te gaan.

De Plantentuin van de Universiteit Gent, die zich in de toekomst verder zal ontplooiën als onderzoekscentrum van geofyten, heeft ook een dergelijk project opgezet. In de komende maanden worden er drie wilde soorten *Cyclamen* te koop aangeboden, waarvan één soort twee variëteiten omvat. Andere geofyten (o.a. 20 wilde *Tulipa*-soorten) worden eveneens opgenomen in dit project.

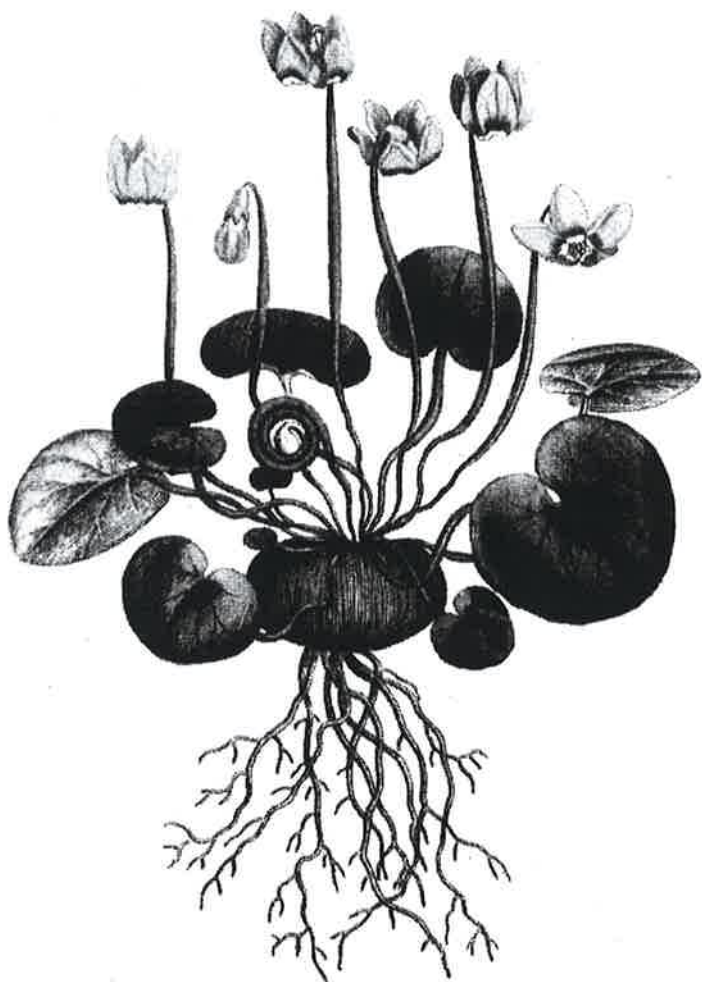

Fig. 6. *Cyclamen coum* (uit Kew Mag. 4(1) 1987).

Door uw aankoop (zie bijgaand bestelformulier) van deze "wilde" planten beschermt u niet alleen de natuur, maar steunt u tevens het wetenschappelijk onderzoek van de Plantentuin van de Universiteit Gent.

De *Cyclamen*-soorten die verkocht worden, worden hieronder kort belicht :

***Cyclamen hederifolium* var. *roseum* : (fig. 3)**

- Napolitaanse cyclamen.
- Synoniem : *C. neapolitanum*.
- Verspreiding : van Zuid-Frankrijk tot Griekenland en Turkije.
- Groeit zowel in bossen als tussen rotsen, meestal op kalksteen.
- Bloeit van augustus tot mei ! Bloemen verschijnen vóór bladeren, geuren naar viooltjes.
- De bloemkleur varieert van wit tot roze, deze variëteit heeft roze bloemen. Grote variatie in bladvorm (fig. 4).
- Kweken in zon of schaduw, in stenige humeuze grond. Knol op 5 cm diepte planten. Zaaït zich gemakkelijk uit. Winterhard.

***Cyclamen hederifolium* var. *album* :**

- Idem als var. *roseum*, maar met witte bloemen.

***Cyclamen cyprium* : (fig. 5)**

- Cyprische cyclamen.
- Inheems op Cyprus, vnl. bij Kyrenia.
- Groeit in bossen en op rotsige plaatsen, van 300 tot 1200 m.
- Najaarsbloeier. Witte bloemen met een scherpe, kruidige geur.
- Kweken in pot en beschermen tegen strenge vorst. Knol net onder grond planten.

***Cyclamen coum* : (fig. 6)**

- Rondbladige cyclamen.
- Vele synoniemen voor geografische varianten binnen de soort.
- Verspreiding : Krim, Bulgarije, Turkije, NW-Syrië, Kaukasus, NW-Iran.
- Groeit in beuken- en dennenbossen; van zeeniveau tot op 200 m.

- Voorjaarsbloei (te bewonderen van februari tot mei).
- Zeer variabele soort naargelang de geografische standplaats. Bloemen kleuren van roze tot karmijnrood, bladeren donkergroen met karmijnrode onderzijde.
- Kweken in zon of lichte schaduw, in goed afwaterende bladaarde. Knol net onder grond planten. Zaait zich gemakkelijk uit. Winterhard.

Mocht u door al dit moois betoverd worden en verslingerd raken aan deze bolgewasjes, dan is er hoopvol nieuws voor u :

er is een *Cyclamen Society* !

Hun adres : The Cyclamen Society - Dr. D. Bent, Assistant Secretary - Little Pilgrims, 2 - Pilgrims Way East - Otford - Sevenoaks - Kent TN14 5QN - United Kingdom.

U kunt er ook naar 'surfen' : <http://www.denney.demon.co.uk>, of naar e-mailen : cyclamen@denney.demon.co.uk.

Aangeraden literatuur :

- ANDERBERG, A. (1994). Phylogeny and subgeneric classification of *Cyclamen* L. (Primulaceae). Kew Bulletin 49 (3) : 455-467.
- BRYAN, J. (1989). Bulbs 1-2. Timber Press, Wilshire.
- GREY-WILSON, C. (1988). The Genus *Cyclamen*. The Royal Botanic Gardens, Kew.
- GREY-WILSON, C. (1992). *Cyclamen*. A gardener's guide to the genus. The Alpine Garden Society, Avon Bank.
- HILDEBRAND, F. (1898). Die Gattung *Cyclamen* L., eine systematische und biologische Monographie. G. Fisher, Jena.
- MAATSCH, R. (1955). *Cyclamen*. 4e Aufl. P. Parey, Berlin, Hamburg.
- MEIKLE, R. (1979). *Cyclamen hederifolium*. Bot. Mag. 182 (4) : 136-141.
- PHILLIPS, R., RIX, M. & STUMPEL-RIENKS, S. (1982). Bol- en knolgewassen. Utrecht, Spectrum.
- SAUNDERS, D.E. (1975). *Cyclamen*. The genus in the wild and in cultivation. A gardener's guide to the genus. The Alpine Garden Society.

In memoriam Jan Lenaerts

't Was een prachtige uitgelezen zomerdag toen we stilletjes, zoals hij zelf altijd was geweest, afscheid hebben genomen van Johannes-Willem Lenaerts, kortweg onze Jan.

De breed uitgemeten neo-romaanse Sint-Pauluskerk, waar de begrafenisdienst plaats greep, bleek te krap berekend om de talrijke familieleden, vrienden en kennissen te herbergen. De pastoor hield een gepaste homilie en het koor zong zijn welluidendste liederen.

Midden deze ijle ongrijpbare melodieën dook Jan op. Met een zweem van een nooit verlatende glimlach op de lippen overschouwde hij de Plantentuin. Hier had hij, op de knieën gezeten, de ongewenste kruiden uit de talrijke geometrisch aangelegde bloemperken verwijderd. Hij merkte daarbij fijntjes op dat het hem voorkwam alsof de grond elk jaar weer dieper lag, wat de rug geen goed deed. Even verder zagen we hem sjouwen, krom gebogen onder de panelen die moesten dienen voor de opbouw van de paddestoelententoonstelling. De last van het sleuren stond daarbij trouwens helemaal in proportie met de lengte van het woord, acht lettergrepen lang, kijk eens aan. Eerlijkheidshalve moet hieraan toegevoegd dat hij als beloning voor al zijn onverdroten inzet urenlang aan de kassa mocht zitten en zorgen dat de rekeningen klopten.

De orchideeëntentoonstellingen waren een ander paar mouwen, maar ook hier liep de Ere-commissaris tussen andere kloeke kerels zijn streng te trekken. Dag Jan, alles goed vandaag? Een brede glimlach uit de sprankelend lichte ogen was meer dan een afdoend antwoord. Hem wachtte hier de traditionele beloning... Jan mocht mee helpen afbreken wat met zoveel inzet en overgave enkele weken tevoren was opgebouwd.

En doe zo maar verder, als bestuurslid van de vereniging "De Vrienden van de Plantentuin" was hij ... maar ach, "goede wijn behoeft geen krans".

En dan is het plotseling gebeurd. Samen met zijn Phil, zijn moedige echtgenote, zijn zij in een stilzwijgend akkoord de ultieme strijd aangegaan. Strijd waarvan beiden de fatale afloop kenden, en toch !

Aan de telefoon klonk zijn stem nog misleidend helder.

Het koor was stilgevallen, en de stilte die daarop volgde bracht ons terug naar de kille werkelijkheid.

Een laatste zegening en men droeg Jan de kerk uit.

Hier te lande noemen we zo'n plechtigheid ook nog wel een uitvaart. Als dit werkelijk zo is, dan wensen we Jan, die opviel door zijn eerlijkheid, stiptheid, nauwgezetheid en een oprechte liefde voor Phil, een goede wacht en een behouden vaart.

namens alle Vrienden van de Plantentuin,
L. Havik

Een afscheidsfoto van onze Jan, de gentleman.

Agenda 1998

Februari

Zondag 01, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Maart

Zondag 01, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Zaterdag 28, om 9 u, aan de ingang van de Plantentuin.
Bustrip naar twee steengroeven.
Inschrijving & belangrijke informatie op p. 45.

April

Za 04, om 9 u, ingang Plantentuin
Arbeid adelt ! : Opruimingsactie
Meer informatie in het maartnummer.

Zondag 05, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Zondag 05, van 9 tot 12 u : Ruildag, in het peristylum : open
voor iedereen !
Voorwaarden worden beschreven in het maartnummer.

Agenda 1998

April (vervolg)

Zaterdag 18 - Zondag 26 : tentoonstelling van Bolgewassen & Hippeastrum

Zaterdag 18 : excursie naar de Thiérache (Frankrijk) en de bronnen van de Oise (België).
Informatie volgt in het maartnummer.

Mei

Zondag 03, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Juni

Zondag 07, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Zondag 28, om 9.30 u, aan de ingang van de Plantentuin.
Bezoek aan de tuin van Marc Geens, te Zomergem.

Juli

Za 04, om 9 u, ingang Plantentuin
Arbeid adelt ! : Opruimingsaktie
Meer informatie in een later nummer.

Zondag 05, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Agenda 1998

Juli (vervolg)

Zondag 19 - zondag 26 : Gentse Feesten, met elke dag twee rondleidingen (10u & 14.30u), en thematische wandelingen.

Nachtelijke opening : 25-26 juli.

Tentoonstelling : de Canarische Eilanden.

Augustus

Zondag 02, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

September

Zondag 06, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Donderdag 24, start Paddestoelententoonstelling

Oktober

Zondag 04, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

November

Zondag 01, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

December

Zaterdag 12, om 14 u, Algemene Vergadering.

Godelieve VANDEN HEUVEL
Ohara Ikebana Master
Iemoto Kyoju San Ryu

Wie zich op het pad van de bloemen, Kado, begeeft, ervaart al vlug dat deze kunstuiting, even als alle andere kunstvormen, twee aspecten heeft : het metafysische en het praktische, dat het een irrationeel aspect heeft en een door de zinnen waarneembaar aspect.

Hier in de westerse wereld is men vooral toegespitst op de technische kant, het decoratieve aspect en de precisie van de structuren, terwijl men in het oosten de kunst niet zozeer beoefent om de kunst zelf, maar om de geestelijke waarde die het beoefenen ervan in de kunstenaar tot stand brengt.

Wanneer kunst eindigt bij de uiterlijke vorm, en niet bijdraagt tot geestelijke verrijking, dan zal een Japanner deze niet waardig vinden om ze te beoefenen.

De Japanners wisten reeds vroeg dat de ontmoeting met de schoonheid van de natuur haar uitdrukking heeft op de geestesgesteldheid van de beoefenaar. Kunst en religie zijn in het Japans cultuurpatroon sterk met elkaar verweven. De kunst van het bloemschikken is geen kunst in de letterlijke zin van het woord, maar een uitdrukking van een diepere visie op de schoonheid van het leven.

De natuur geeft ons een boodschap en in ikebana trachten we de boodschap van elke bloem afzonderlijk te vatten. De bloem zal zo geschikt worden, dat ze doet denken aan de lelie op het veld, waarvan gezegd wordt dat Salomon in al zijn pracht niet gelijk was aan deze ene.

Basho, een dichter uit de 17de eeuw, keek met respect naar de eenvoudige veldbloem, want ze is het symbool van het geheim van de natuur. De natuur, kunst zonder kunst.

En zei Sen O Rykyu, de beroemde meester van de theeceremonie niet :

" De juiste bloem, met het juiste blad, op de juiste manier geschikt, in de juiste container, en neergezet op de juiste plaats : dat is de volledige harmonie, het WA."

Het is een lange weg, maar ook een weg van duizend mijlen begint bij de eerste stap. De stap van het doen, bezig zijn met bloemen komt op de eerste plaats.

Ik werk met materie, niet met ideeën, zei Georges Braque, en deze uitspraak zou vele Japanse meesters uit het hart gegrepen kunnen zijn. Ideeën hebben als basis het doen, ook nu nog. Miljoenen Japanners beheersen ikebana, maar slechts een enkele kan, of wil erover spreken.

Om bloemen goed te schikken moet men ze begrijpen, ze bekijken, ernaar luisteren, haar lijnen zien, haar oppervlak betasten, haar volume inschatten, genieten van haar geur en kleur.

Het spel der zinnen, wie durft nog te beweren dat westerlingen daar niet van kunnen genieten of dit niet kunnen begrijpen, en toch wordt dit nog vaak beweerd.

De bloem, en daarmee bedoelen we alle plantaardige materiaal, toont ons hoe ze wil behandeld worden. Wanneer ze broos is, zal men dat behoedzaam doen. Wanneer ze ruw en stekelig is, zal men met omzichtigheid te werk gaan. De bloem toont ons hoe ze wil geplaatst worden, want ze heeft haar eigen groeiwijze, die we respecteren. Ze heeft een zonnkant en een schaduwkant, een IN en een YO, die steeds in beweging zijn. Daar wordt bij het schikken rekening mee gehouden.

Harmonie en asymmetrie zijn typische eigenschappen van alle Japanse kunstuitingen, dus zal men ook daar naar streven. Ongelijke driehoeken brengen spanning in het boeket.

Het is de kunst van het schikken, waarbij het weglaten meer zegt dan het vullen, de waarde van de open ruimten, of zoals de pionier van de Sogetsu school in Engeland, Mrs. Stella Coe, het zegt : "the fullness of empty spaces".

Ook het element water speelt een grote rol bij ikebana, water, oorsprong en symbool van alle leven.

In de traditionele landschappen is de hoeveelheid water die men toont in overeenstemming met het seizoen. Zo zal men in de zomer veel water tonen, want water brengt afkoeling. In de winter daarentegen zal men de bodem gans met plantenmateriaal bedekken.

Niet alleen het water maar de ganse schikking zal een beeld weergeven van het seizoen. Wie goed kijkt, kan uit een formele irisschikking het seizoen aflezen. Zo zal men in de lente de irisbloem in knop of halfopen en lager plaatsen dan het blad. In de zomer rijst ze boven het blad uit. In de herfst toont het boeket zaaddozen, vergeelde bladeren, soms ook een blad, geknakt door de wind. Ook door insecten aangebeten bladeren krijgen een plaats in een herfstschikking. Dit zijn kenmerken die ikebana van een westerse schikking onderscheiden.

In de Japanse kunst van het bloemschikken voltrok zich in een aantal perioden een overgang van de meer geconstrueerde vormen naar een meer natuurlijke stijl. Soms viel de nadruk op de natuurlijke scheppingskracht, dan weer op de natuurlijke groei.

Esthetische waarden wisselden voortdurend van betekenis. Dit is goed merkbaar in ikebana. De westerse wereld versobert zijn schikkingen, terwijl de Japanners de weelde en de kleurenpracht van de Europese boeketten soms met al te veel geestdrift in ikebana verwerken. Zo ontstaat een universele kunst.

Zijn er dan geen regels meer ?

Twee wegwijzers, twee waarden : de natuur - de ikebana meester.

Ikebana, een leencultuur, zeker, maar naast de eigen cultuur.

Bronnen

Herrigel, G.L. (1977). *La voie des fleurs*. Paris.

Komoda, S. & Pointer, H. (1969). *Ikebana verstehen und lieben lernen*. München.

March-Penney, J. (1976). *The masters' book of Ikebana*. Berkshire.

Een nieuwe reeks Ikebana lessen !

Wie wil kennismaken met deze kunstvorm kan een eerste reeks van 8 lessen volgen in de Plantentuin.

De lessen worden gegeven a rato van 2 lessen per dag (van 10 u tot 12 u, en van 13.30 u tot 16 u), telkens op de derde zaterdag van de maand, startend op zaterdag 21 februari 1998 in de inkomhal van de serres.

Voorwaarde :

Lidmaatschap van "De Vrienden van de Plantentuin Gent" !

Inschrijving :

Door betaling van 2400 F op ons gewone rekeningnummer 001-1192154- 03, van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met als vermelding "Ikebana 1998", voor een reeks van 8 lessen, te betalen na 1 januari 1998, met een beperking van het aantal deelnemers tot 10.

Materiaal :

Voor de eerste les zorgt de lerares, Mevr. Van den Heuvel, zelf voor plantenmateriaal.

U brengt zelf een schaar en schrijfgierief mee, en uw lunchpakket. Drank is te verkrijgen ter plaatse.

Contactadres :

Gilberte Comhaire-Neyt, Hofmeierstraat 8, 9000 Gent
(tel. 09 - 222 81 87).

Bericht van de penningmeester

Leonard COBBAUT
Wondelgem

" WAT U OOK GAAT ZEGGEN.....
IK HEB MAAR EEN ANTWOORD
DAAR HEBBEN WE GEEN GELD VOOR."

In dit nummer vindt u een overschrijvingsformulier (als op uw adresetiket "1997" is gedrukt), waarmee u op eenvoudige wijze uw bijdrage voor 1998 kan betalen.

Met onze beste dank voor uw zeer gewaardeerde steun aan de Plantentuin !

<i>Gewoon lid :</i>	<i>300 F</i>
<i>Beschermend lid :</i>	<i>500 F</i>
<i>Steunend lid :</i>	<i>1000 F</i>

Te storten op onze bankrekening 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding "lid 1997". Wil u aub de *naam en adres van het lid* vermelden, indien deze verschillend is van de betalende persoon. Beste dank !

Een *meerjarig lidmaatschap* is mogelijk, onder de voorwaarden hieronder beschreven : warm aanbevolen !

<i>Gewoon lid, 5 jaar :</i>	<i>1500 F</i>
<i>Beschermend lid, 5 jaar:</i>	<i>2500 F</i>
<i>Steunend lid, 5 jaar :</i>	<i>5000 F</i>

En tenslotte kan u lid voor het leven worden (vanaf 50 jaar)

<i>Gewoon lid, v.h. leven :</i>	<i>7500 F</i>
<i>Beschermend lid, v.h. leven :</i>	<i>12500 F</i>
<i>Steunend lid, v.h. leven :</i>	<i>25000 F</i>

U kan ons ook bijzonder goed helpen door zelf *een nieuw lid* aan te brengen, door onze Plantentuin meer bekend te maken, door met andere verenigingen hier op bezoek te komen, enz.
Men zegge het voort !

Jaarverslag 1997

Ferdinand COBBAUT
Korteheerweg 7, 9041 Oostakker

Beste Vrienden van de Plantentuin,

Op het einde van elk jaar is het aangewezen om even terug te blikken op het voorbije jaar. Dan wordt meestal vastgesteld of het een goed jaar was, een slecht jaar of een jaar waar er maar een paar kleine dingen misliepen. Het bestuur maakt op het einde van het werkjaar ook steeds een evaluatie. Niet alleen met cijfers maar ook met gevoelens. Wat vonden de leden ervan, wat dachten ze, welke opmerkingen gaven ze.

In wat volgt komt een bondige opsomming van de activiteiten van 1997, tijdens de algemene vergadering werden alleen de hoogtepunten hiervan besproken.

Onze vereniging is gegroeid door het gidsen, laat ons daar dan ook mee beginnen.

Vanaf februari tot november was er elke eerste zondag van de maand een vrije gidsbeurt, dikwijls werden op die momenten ook thema-wandeling verzorgd. Hierna volgt van deze wandelingen een opsomming :

2 maart	De lente o.l.v. Harald Evrard.
6 april	Eetbare planten o.l.v. Hilde Mortier.
*1 mei	Wandeling te Leupegem o.l.v. Cyrilla Gillis.
4 mei	Rotsplanten o.l.v. Peter Dewulf.
1 juni	Waterplanten o.l.v. Peter Dewulf.
6 juli	Kuipplanten o.l.v. Roger Laureyns.
3 aug	Flora biblica o.l.v. Chris De Permentier.
7 sept	Klimplanten o.l.v. Roger Laureyns.
*28 sept	Paddestoelententoonstelling o.l.v. Cyrilla Gillis.
5 okt	De herfst o.l.v. Harald Evrard.
5 okt	Eetbare planten o.l.v. Hilde Mortier.
2 nov	De winter op komst, wat nu ? o.l.v. Ferdinand Cobbaut.

Tijdens de Gentse Feesten hebben de gidsen ook hun beste beentje voorgezet. Elke voormiddag en elke namiddag zijn er rondleidingen gehouden, en tijdens het laatste weekend ook 's avonds wanneer de serres mooi verlicht waren. Van de themawandelingen volgt hierna een opsomming :

20 juli	Tropische voedingsgewassen o.l.v. Gilberte Comhaire.
22 juli	Flora Biblica o.l.v. Chris De Permentier.
24 juli	Flora Diabolica o.l.v. Chris De Permentier.
26 juli	Kuipplanten o.l.v. Roger Laureyns.

Er is opnieuw een cafetaria ingericht met enkele vrijwilligers, en een warm dankwoord voor deze personen is hier wel op zijn plaats. Tot deze medewerkers behoorden : Georges Buysse, Denise Deschaepmeester, Annie Desmet, Pieter Mestdagh, Guido Roothoofd, en laten we ook vermelden dat Denise gratis verschillende taarten heeft gemaakt.

Na de gidsbeurten blijven we in de tuin met onze cursus Ikebana. Dit jaar hebben enkele van onze leden zich verder bekwaamd in deze Oosterse bloemschikkunst. En dit o.l.v. Godelieve Van den Heuvel, met medewerking van ons aller Gilberte.

Hilde Mortier trachtte ons op 22 februari wat sierstukken te laten maken met snoeihout, het resultaat was fantastisch.

In de tuin werden ook nog enkele opruimdagen georganiseerd. Dit jaar werden er 3 georganiseerd, op 5 april, 12 juli en 23 september. Tijdens de eerste en de tweede opruimdag was er een behoorlijke opkomst, in september was het iets minder. De directeur en de hortulanus hebben ons alvast bedankt voor de gewaardeerde inspanning.

Onze vereniging is dit jaar opnieuw gegroeid : 581 betalende leden, dit is 21 leden meer dan vorig jaar. We vinden dit zeer goed, ons doel de kaap van de 600 overschrijden is niet gelukt en een verdubbeling zat er ook niet in, weet je nog als elk lid één lid bijbrengt verdubbelen we ons aantal. Wel merken we op dat we dit jaar 148 nieuwe leden hebben gemaakt maar dat er ook 127 leden afgehaakt hebben. Dit zouden we in de toekomst moeten vermijden, dus wie lid is blijft lid en dan krijgen we volgend jaar een enorme stijging en kunnen we tegen het jaar 2000 de kaap van de 1000 leden halen. Tussen haakjes, 300 F lidgeld is toch géén geld, vind je niet ?

Op zondag 6 april vond ook onze jaarlijkse plantenruildag plaats. Het nieuwe ruilsysteem heeft de proef weerstaan, en het bestuur en de directie zijn bijzonder tevreden.

Genoeg binnen de Plantentuin, we gaan ook graag eens op verplaatsing.

Zaterdag en zondag 19 en 20 april 1997.

Een tweedaagse uitstap naar Engeland. Naar aanleiding van de grote vraag om dit jaar nog eens terug te gaan naar Engeland in de lente kwam deze uitstap op een schitterend moment.

De 39 deelnemers hebben ongemeen van deze uitstap genoten : Leeds, Sissinghurst (een echte aanrader voor de romantische zielen onder ons) en Kew hebben een diepe indruk nagelaten in het hart van deze mensen.

Zaterdag en zondag 24 en 25 mei 1997.

Een tweedaagse uitstap naar Duitsland. Prachtig weer, goede bus, fantastische sfeer en mooie tuinen. We begonnen in Keulen met een vrije wandeling doorheen het stadscentrum en nadien een bezoek aan de Plantentuin van Keulen. 's Avonds wachtte ons een uitstekend hotel en een Chinese rijsttafel. Op zondag werd de Palmengarten in Frankfurt "aangevallen". Slechts één woord : adembenemend ! Na dit bezoek reden we naar Königswinter en maakten daar nog een mooie avondwandeling. De aanwezige leden waren méér dan tevreden, en iedereen dacht bij zichzelf "hoe heeft de secretaris dat terug voor elkaar gekregen".

"De afwezigen hadden groot ongelijk", was een opmerking die dikwijls te horen was.

Dus, afwezigen : méédoen volgende keer !!!

Zaterdag 21 juni 1997.

Halvedaguitstap naar Oostkamp, Wilgenbroek.

Het bezoek aan de kwekerij van Maurice Vergote was een onvergetelijke belevenis, met een uitzonderlijke man als gids. Veel deelnemers zijn na de rondleiding nog uren blijven rondhangen, vol bewondering voor al dat moois !

Zaterdag 5 juli 1997.

Daguitstap naar 4 tuinen in Zeeland.

In tegenstelling tot de tweedaagse tochten was de opkomst hier veel groter, 65 leden die de reis over de Schelde waagden. Een

mooi succes, mochten er geen 30 (*dertig* !) leden hebben ingeschreven én betaald *na* de inschrijvingsdatum. Dit leverde behoorlijke problemen op met de busbestelling en we moesten ons verdelen over twee bussen. Een extra ophaling op de bus kon het deficit van deze uitstap doen verdwijnen. De tuinen te Kloetinge, Nisse, Veere, Domburg waren subliem. De tuinen zijn echte juweeltjes, de aankleding is buitengewoon verzorgd, en de eigenaars zijn steeds laaiend enthousiast.

Zaterdag 6 september 1997.

Halvedaguitstap naar een eigenzinnig bedrijfje in De Klinge waar Peter Bauwens en Kathelijne Thiers op intensieve wijze werken aan de selectie van bijzondere eetgewassen en bladgeurplanten, dit alles zonder gebruik van synthetische bestrijdingsmiddelen of voedingsstoffen. Ook hier zijn we lang na de rondleiding blijven kijken (en kopen)...

Zaterdag 4 oktober 1997.

Halvedaguitstap naar het arboretum van het Leen te Eeklo. Dit arboretum met meer dan 3000 voornamelijk uitheemse en gecultiveerde plantensoorten op een oppervlakte van 6 ha is een echt pareltje, met een gedreven en bedreven Jan De Langhe als gids. Jan, we komen terug !

Terug in de Plantentuin.

Er waren natuurlijk een aantal tentoonstellingen waar de Vrienden in de mate van het mogelijke hun steun en medewerking hebben aan verleend :

Carnivorententoonstelling
Aquariumtentoonstelling
Paddenstoelententoonstelling
Buitententoonstelling bloemzaden Raes

Zaterdag 13 december 1997.

Algemene ledenvergadering. Het jaarlijkse mega-event waar alle aanwezigen van genieten en reikhalzend naar uitkijken, en waar soms verrassingen uit de bus kunnen komen.

En natuurlijk mogen we ook dit jaar ons ledenblad niet vergeten. Proficiat aan de redacteur en zijn team om terug 4 mooie afleveringen klaar te krijgen met bijzonder nuttige info voor de leden en voor elke andere vriend(in) van de Planten(tuin).

Ferdinand COBBAUT
Korteheerweg 7, 9041 Oostakker

Beste Vrienden van de Plantentuin,

Vol spanning bent u aan het wachten om te vernemen welke activiteiten we zullen organiseren tijdens het volgende werkjaar. Laat ons maar onmiddellijk van wal steken met datgene wat vrij evident is. We zullen zoals de voorbije jaren vanaf februari elke eerste zondagvoormiddag van de maand gidsen in de Plantentuin, met de gewone rondleiding maar ook met een aantal thematische wandelingen. Verdere informatie zal u kunnen lezen in ons ledenblad.

De Ikebana cursus voor beginners zal dit jaar opnieuw worden ingericht. Voor meer inlichtingen en inschrijvingen verwijs ik graag naar Gilberte Comhaire-Neyt (09 - 222.81.87), en naar p. 27-30 in dit nummer.

De Plantenruildag zal doorgaan op zondag 5 april. Deze zal openstaan voor alle geïnteresseerden, mits toepassing van de voorgeschreven regelgeving.

De opruimdagen zullen georganiseerd worden op zaterdag 4 april en zaterdag 4 juli.

Tijdens de tweede helft van april zal er een *Hippeastrum* tentoonstelling doorgaan, en waarschijnlijk van 18 juli tot 26 juli (= de Gentse Feesten) een tentoonstelling over de plantengroei van de Canarische Eilanden.

De jaarlijkse paddestoelententoonstelling zal doorgaan van 24 september tot 1 oktober.

En nu de *uitstappen* : de datum, uur, prijs en andere nodige informatie zal u vinden in de opeenvolgende afleveringen van het ledenblad, maar hier volgt kort een opsomming van de uitstappen die we zullen maken.

Op zaterdag 28 maart gaan we een oude en een nieuwe steengroeve in Henegouwen bekijken, met als gids de bekende tuin- en landschapsarchitect John Rigaux .
Meer informatie en *inschrijving* ! op p. 45 in dit nummer.

Op zaterdag 18 april steken we de grens over (gluren bij de burens) naar Frankrijk : de Thiérache, en het brongebied van de Oise. Een prachtige excursie die ons de natuur en de cultuur, maar ook de landschappelijke ontwikkeling van de streek zal leren kennen. Ze brengt ons naar plekjes waar menig Vriend van de Plantentuin van droomt. Meer hierover in het maartnummer.

In de loop van de maand mei zal het domein Herkenrode te Haacht zijn deuren voor ons openen. Dit domein is een pareltje wat soorten bomen betreft. Diezelfde dag bezoeken we het arboretum van Tervuren, dat landschappelijk een streling voor het oog is. Meer informatie in het volgende maartnummer.

Ergens in juni krijgen we wellicht een tweede verkenning van het arboretum in Het Leen te Eeklo, maar deze keer een aanvullend lentebeeld, onder de bijzonder geapprecieerde leiding van onze gids van vorige herfst, Jan De Langhe.
Eind juni zal de tuin van een van onze leden, Marc Geens te Zomergem bezocht worden. Carpooling wordt georganiseerd. Meer details in het volgende maartnummer.

Bokrijk staat ook op het programma, met een bezoek aan zowel het museum als het arboretum. Deze familie-activiteit (bustrip) wordt voorzien rond eind augustus.
Twee uitstappen (in voorbereiding) houden we nog even in beraad. Enerzijds zoeken we nog naar een geschikt persoon om ons in een rozentuin te gidsen, wellicht in de maand juni of juli. En anderzijds is er de combinatie van arboretum (Kerkrade) en vaste planten (Bastin te Brunssum), zoals die zo kleurrijk wordt beschreven op p. 3-5 in dit nummer : een septemberbezoek lijkt goed mogelijk...

Tenslotte : eigen haard is goud waard ! Wie van de leden heeft al ooit een rondleiding meegemaakt in de kuip van Gent ? We bieden u een zicht op cultuur en natuur van de Artevelde-stad door gidsen die de stad door en door kennen.

We hopen dat dit programma de leden zal bevallen.

Al deze activiteiten worden ingericht voor de leden en voor alle sympathisanten zoals we dit reeds vroeger hebben uiteengezet. We hopen echter wel dat deze leden naar deze activiteiten komen. Zonder volk heeft een opruimdag, plantenruildag en excursie geen zin. We hopen dan ook dat we volgend jaar op onze activiteiten veel leden mogen begroeten, dat er weinig leden afhaken en dat we veel nieuwe leden mogen winnen, zodanig dat we verder kunnen groeien, en dat de Vereniging haar activiteiten kan bestendigen.

Het spreekt voor zich dat we er allemaal moeten aan werken. Als iemand nuttige tips heeft voor ledenwerving of extra publiciteit : alle ideeën zijn ten eerste welkom. We zouden graag een werkgroep "Public Relations" willen opstarten. Mochten er leden zijn die zich geroepen voelen om hieraan mee te werken, naam en adres zijn steeds welkom bij de secretaris op het nu al gekende adres : Korteheerweg 7, 9041 Oostakker (09 - 251.33.21).

Studiegroep Morfologie

Kristien DE WITTE
Nijverheidskaai 33, 9040 Sint-Amandsberg

Ik zoek gelijkgestemde zielen voor een studiegroep Morfologie van de Bloemplanten. Wat mij interesseert is het bestuderen van de uiterlijke vormen en daarmee samenhangend de verbanden tussen de verschillende plantenfamilies. Ik denk bijvoorbeeld aan het bloemgetal (2-, 3-, 4-, 5- en meertallige bloemen) en zijn betekenis in de systematiek, homologieën, verband tussen bladstand en bloemgetal, morfologische kenmerken en evolutielijnen, enzovoort, boeiende thema's zijn er in overvloed.

Ik zie dit in de vorm van bijvoorbeeld studie van artikels - elk stelt om de beurt een interessant artikel voor -, kleine onderzoekjes, misschien later studie en onderzoek rond één bepaald thema, als daarvoor consensus is.

Gelijkgestemde zielen, let's do it !

Je kan contact opnemen met Kristien De Witte (adres hierboven), of telefonisch op nummer 09 - 228 35 58.

Bescherm- en steunleden 1997

De volgende leden hebben onze vereniging in het afgelopen jaar mild gesteund, en het bestuur wil hen hiervoor uitdrukkelijk **DANKEN**, mede in naam van de Plantentuin, die uw steun hard nodig heeft.

Mevr. M. Acke 9940 Evergem
De H. & Mevr. Arts - Hofman 9300 Aalst
Prof. H. Balthazar 9000 Gent
De H. K. Bassez 9831 Deurle (Sint-Martens-Latem)
De H. & Mevr. Biebauw - Cools 9000 Gent
De H. L. Blontrock 8904 Boezinge
Mevr. M. Borms 9991 Adegem
De H. R. Bossant 9000 Gent
De H. & Mevr. Boulvain - Hebbelinck 9051 Afsnee (Gent)
De H. & Mevr. Boussaer - De Coene 9051 Afsnee (Gent)
Mevr. E. Bracke 9032 Wondelgem
Mevr. J. Breemeersch 9000 Gent
Mevr. L. Burghgraeve 9920 Lovendegem
De H. & Mevr. Buysse 9031 Drongen (Gent)
De H. J. Buytaert 9100 Sint-Niklaas
De H. K. Camelbeke 9000 Gent
De H. & Mevr. Camelbeke - Huyvaert 8501 Heule (Kortrijk)
De H. H. Claeys 9050 Ledeberg (Gent)
Mevr. C. Claus 9032 Wondelgem
Mevr. M.L. Clauwaert - Munghen 9000 Gent
Mevr. L. Cocquyt 9052 Zwijnaarde (Gent)
Mevr. L. Colin 9032 Wondelgem
Mevr. C. Coppens 9000 Gent
De H. Cornelis 9050 Ledeberg (Gent)
De H. R. Cosyns 9030 Gent
De H. & Mevr. Crombez - Mol 8650 Houthulst (Merksem)
De H. W. D'Haese 9030 Mariakerke (Gent)
Mevr. C. Danneels 9810 Eke
De H. P. Danneels 9031 Drongen
De H. & Mevr. De Bisschop 9030 Mariakerke (Gent)
De H. F. De Boever 9920 Lovendegem
De H. J. De Boever 9850 Vosselare (Nevele)
Mevr. A. De Brauwier 9000 Gent

De H. M. De Cleene 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 De H. & Mevr. De Clercq - Vlaminck 9230 Wetteren
 De H. L. De Cock 9270 Laarne
 Mevr. M. De Coninck 8750 Wingene
 De H. T. De Geyter 9620 Zottegem
 De H. & Mevr. De Maertelaere - Desomer 9032 Wondelgem (Gent)
 Mevr. S. De Mey 9042 Sint-Kruis-Winkel
 De H. H. De Meyer 9920 Lovendegem
 De H. & Mevr. De Meyer- Ducamp 9052 Zwijnaarde (Gent)
 De H. G. De Mil 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 De H. E. De Regge 9000 Gent
 Mej. G. De Reu 9000 Gent
 Mevr. R. De Swerts 2100 Deurne
 Mevr. A. De Tavernier 9000 Gent
 Mevr. B. De Vetter 9840 Zevergem (De Pinte)
 Mevr. L. De Vylder 8700 Kanegem
 Mevr. D. De Waele 9000 Gent
 De Watertuin 8020 Oostkamp
 De H. E. De Wever 9968 Bassevelde (Assenede)
 De H. & Mevr. Deblaere - Dekoninck 9050 Gentbrugge (Gent)
 De H. & Mevr. Debruyne - Tack 8800 Roeselare
 Mevr. E. Decroo - Schrauben 9000 Gent
 Mevr. M.J. Dentandt 9000 Gent
 De H. P. Deschepper 9250 Waasmunster
 De H. D. Devos 8573 Tiegem
 De H. & Mevr. Devreker 9800 Sint-Martens-Leerne (Deinze)
 Mevr. E. Dewulf 9051 Sint-Denijs-Westrem (Gent)
 De H. K. Dierckens 9000 Gent
 De H. D. Duytschaever 9840 De Pinte
 De H. M. Espeel 9810 Nazareth
 Mevr. L. Everaert 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 De H. & Mevr. Fritsché - Haerens 9000 Gent
 Mevr. T. Gabriël 9000 Gent
 De H. & Mevr. Ganton - Carrette 9000 Gent
 De H. & Mevr. Geens - Crauwels 9930 Zomergem
 De H. E. Geraert 9040 Gent
 Mevr. Gillis 9052 Zwijnaarde (Gent)
 Mevr. A. Godfrain 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 De H. P. Goetghebeur 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 Mevr. M. Goetghebeur - Dewitte 8400 Oostende
 Mevr. A.M. Goossens 9200 Dendermonde
 Mevr. G. Hamerlynck - Brooymans 9000 Gent

De H. H. Harth 9820 Merelbeke
 De H. & Mevr. Heynderyckx - Delbecque 9840 De Pinte
 De H. A. Huttert 9830 Sint-Martens-Latem
 Mevr. Chr. Huttert 9830 Sint-Martens-Latem
 Mevr. C. Huyghe - Libeert 9070 Heusden
 Mevr. S. Huysentruyt 8501 Heule
 Mevr. G. Janssens 2170 Merksem
 De H. & Mevr. Keirse - De Loose 8020 Oostkamp
 De H. W. Keppens 9000 Gent
 Dr. I. Kerremans 9000 Gent
 De H. A. Kesteleyn 9000 Gent
 Kon. Dekenij Gent-St.Pieter 9000 Gent
 L' Avenir Horticole 9000 Gent
 Mevr. G. Labyn 9000 Gent
 Mevr. M.-H. Laga 9830 Sint-Martens-Latem
 De H. & Mevr. Lagrou - Duinslaeger 9000 Gent
 De H. E. Laroy 9920 Lovendegem
 De H. H. Leyseele 9000 Gent
 De H. & Mevr. Lootens - Jonckx 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 Mevr. C. Marchal 9000 Gent
 Prof. em. J. Maton 9790 Wortegem - Petegem
 De H. E. Meeremans 9800 Deinze
 De H. & Mevr. Meersschant - Van de Putte 9830 Sint-Martens-Latem
 De H. B. Meganck 9850 Landegem
 De H. & Mevr. Mekers - De Waele 9800 Deinze
 Monumentenwacht Oost-Vlaanderen 9000 Gent
 De H. P. Mortier 9030 Mariakerke (Gent)
 Mevr. M.-A. Neirinckx 9300 Aalst
 Mevr. G. Nevejans 9000 Gent
 Mevr. Parmentier 9000 Gent
 Mevr. M.P. Pee 9840 De Pinte
 Mevr. M. Peuteman 9000 Gent
 Mevr. L. Philips - Famelaer 9000 Gent
 Mevr. D. Pührer 4760 Büllingen
 De H. W. Rasschaert 9070 Heusden (Destelbergen)
 Mevr. V. Rens - von Wedemeyer Lima 18 PERU
 De H. & Mevr. Robbrecht - Morel 9050 Gentbrugge (Gent)
 Mevr. F. Ronsse 9050 Gentbrugge
 De H. & Mevr. Saey - Martens 9041 Oostakker (Gent)
 De H. C. Scheiris 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 Mevr. J. Scupham 9000 Gent

Mevr. F. Serbruyns 9000 Gent
 De H. B. Spanoghe 8310 Assebroek (Brugge)
 De H. H. Steyaert 9820 Merelbeke
 De H. J. Steyaert 9030 Mariakerke (Gent)
 De H. & Mevr. Stofferis - Dekeyzer 9820 Merelbeke
 Mevr. A. Temmerman 9000 Gent
 De H. W. Termonia 9600 Ronse
 De H. & Mevr. Van Belle - Van Renterghem 9840 De Pinte
 De H. S. Van Coppenolle 9060 Zelzate
 Prof. W. Van Cotthem 9080 Lochristi
 De H. & Mevr. Van de Weghe - Collin 9000 Gent
 De H. G. Van de Woestyne 9000 Gent
 Mevr. S. Van den Braembussche 9000 Gent
 De H. & Mevr. Van den Bulcke - Everaert 9290 Berlare
 Mevr. M. Van der Straeten 9070 Heusden
 Mevr. Van der Straeten - De Meyer 9070 Heusden
 Prof. Dr. P. Van der Veken 9052 Zwijnaarde
 De H. & Mevr. Van der Veken - Viane 9120 Melsele
 Mevr. R. Van Heuveln 9000 Gent
 De H. M. Van Hoecke 9185 Wachtebeke
 Mevr. G. Van Laer 9000 Gent
 De H. W. Van Looek 9270 Laarne
 Dr. E. Van Oostende 9051 Sint-Denijs-Westrem (Gent)
 Mevr. J. Van Outryve 9032 Wondelgem (Gent)
 De H. & Mevr. Van Paemele - D'Hooze 9940 Evergem
 De H. D. Vandamme 8930 Lauwe
 Mevr. F. Vanden Bossche - Stuer 9031 Drongen
 De H. J. Vandenberghe 8200 Sint-Michiels (Brugge)
 De H. J. Vandembulcke 9000 Gent
 De H. J. Vandendriessche 9051 Sint-Denijs-Westrem
 Mevr. C. Vanhoutte 1700 Sint-Ulriks-Kapelle
 De H. & Mevr. Vanhoutte - Roels 9290 Overmere
 Mevr. M. Velghe 9090 Melle
 De H. L. Vercammen 9052 Zwijnaarde
 Mevr. I. Verdegem 9890 Semmerzake (Gavere)
 Mevr. J. Verraes 9270 Kalken (Laarne)
 Mevr. L. Verschaeve 9520 Sint-Lievens-Houtem
 De H. N. Versmessen 9700 Oudenaarde
 Mevr. L. Verspeelt 9030 Mariakerke (Gent)
 De H. & Mevr. Vervaeke - Verdonck 9040 Sint-Amandsberg (Gent)
 De H. E. Wauters 9000 Gent
 De H. & Mevr. Wille - D'Haese 9050 Gentbrugge (Gent)

Marc LIBERT
Plantentuin

Goede wijn behoeft geen krans, vandaar een kort maar hopelijk overtuigend pleidooi voor een tuinboek, 265 pagina's dik, zonder foto's.

Auteur **Christopher Lloyd** kan terugblikken op een leven van tuinieren én schrijven op het domein Great Dixter (East Sussex, Engeland). Daarnaast 'tuinde' hij zowat de hele wereld rond : een leven zoals ik het mezelf zou toewensen.

Het betreffende boek is een bloemlezing van zo'n dertig jaar tuincolumn in het Engelse tijdschrift 'Country life'. Ruim tachtig van die korte essays bieden een waaier aan onderwerpen en in het bestek van één zo'n tekstje huppelt Lloyd gemakkelijk nog eens een paar blokjes rond.

Maar boven alles worden we aangetrokken én afgestoten door zijn eigenzinnige, ietwat brutale stellingnames, commentaren en adviezen. Anderzijds zijn sommige stukjes zo'n rake, lust- en liefdevolle weergave van je eigen tuingewaarwordingen, dat je makkelijk met Lloyd een eind meeloopt.

In de plooiën van elk verhaal schuilt een schat aan praktische en botanische informatie; een enkele keer wordt hij (maar dan ook weer schaamteloos) belerend. Maar meestal tovert deze getrainde columnist pareltjes van tuinliteratuur die getuigen van een levenslust à la Pallieter. Elke invalshoek op het tuingebeuren komt aan bod : tuintechniek, plantkeuze, terminologie, fotografie, de keuken, dieren, en noem maar op... Hij heeft het over planten adoreren en planten haten, en dat met hetzelfde genoegen om z'n onderwerp tot de laatste vezel te analyseren, en het dan toch met een kwinkslag weer te relativiseren.

Lloyd laat je niet onberoerd : ik heb gelachen (zeg nu zelf : wanneer is het u met zo'n onderwerp al overkomen) en gevloekt (hoe komt ie erbij Canna's tussen z'n rozen te planten ...), me geërgerd én genoten. Kortom, je leert twee tuiniers beter kennen : de schrijver, maar ook jezelf.

Oorspronkelijke titel : *In My Garden*. In vertaling door D. Veldhuizen, uitgeverij Contact (Amsterdam/Antwerpen) onder de titel : *Mijn Hartstocht : De Tuin* (ISBN 90 254 0846 x).

Steengroeven

Hilde MORTIER
Leiepark 7, 9051 Sint-Denijs-Westrem

Beste Planten- en Natuurvrienden,

Op zaterdag 28 maart, één week na de start van een nieuwe lente, beginnen we onze uitstappen.

Bij deze eerste uitstap bezoeken we enkele steengroeven, waarbij we vooral pioniersvegetaties zullen te zien krijgen, stokpaardjes van John Rigaux, onze begeleider. Hij is mede-auteur van het boek "De ekologische siertuin" (uitgave VELT). Hij is een gerenommeerd kenner van de inheemse flora, en legt met deze inheemse planten ook "arbeidsarme" tuinen aan.

We zullen eerst in de omgeving van Doornik een steengroeve (van Doornikse ! kalksteen) in uitbating bezoeken. Na deze kennismaking volgt een vrij bezoek aan Doornik (12 - 13.30 u), waarbij een middagmaal naar keuze kan worden genomen.

Om 13.30 u vertrekken we in de richting van Bergen, waar we een oude, verlaten steengroeve met zure zandsteen bezoeken. Deze bevindt zich in de omgeving van Basècles en Belœil.

Belangrijk !

Deze uitstap gebeurt per bus.

Het aantal deelnemers is beperkt (maximum 30 personen), en de wandeling is ***niet eenvoudig*** : er zijn een aantal moeilijke afdalingen te verwachten. Van de deelnemers verwachten we ***een ernstige fysieke inspanning !***

Vertrek aan de ingang van de Plantentuin (hoek Ledeganckstraat en Emile Clauslaan) om 9 u.

Terugkeer voorzien omstreeks 19 u.

Inschrijving

Door betaling van 500 F op ons gewone rekeningnummer 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent.

We verwachten uw betaling ten laatste op vrijdag 13 maart.

Winterspreekbeurt in de "Wilgenbroek"

De jaarlijkse winterspreekbeurt bij **Maurice Vergote** (kwekerij Wilgenbroek, Wilgenbroekstraat 60 te Oostkamp) belicht naast Helleborus deze keer de Pionen.

Spreeker en helleborusfreak **Will McLewin** heeft een nieuwe passie : struikpionen. Hij reisde ervoor naar China en u hoort z'n wedervaren. Deze Engelstalige voordracht wordt afgewisseld met een Nederlandstalige door **Koen Jansen**. In Nederland en Engeland is deze vaste-plantenkweker geen onbekende, dus kunnen wij Vlamingen nu onze schade inhalen.

De spreekbeurt gaat door op zaterdag 7 februari om 13.30 u en wordt op zondag 8 februari, zelfde uur, herhaald. Een hapje en een drankje is voorzien, en onze Plantentuin krijgt er de nodige publiciteit. Vooraf inschrijven door storting van 350 BF is noodzakelijk (rek. : 001 - 1652054 - 26).

Voor meer info : tel. 050 - 387683 (bij M. Vergote)

VVPV : Vlaamse Vaste Planten Vereniging

Deze vereniging is gestart in 1992 met een kern van een aantal liefhebbers van vaste planten, en telt nu meer dan 1000 leden over heel Vlaanderen, verdeeld over enkele regionale afdelingen.

De VVPV heeft een driemaandelijks tijdschrift, organiseert plantenbeurzen, verzorgt voordrachten, bezoekt kwekerijen, ruilt planten en zaden, organiseert buitenlandse reizen, ...

Meer informatie kan u bekomen bij de ledenadministratie : Mieke Bastiaens-Jansen, Kamperstraat 28, 9630 Rozebeke-Zwalm, tel & fax 055 - 49 93 87, of bij de voorzitter : José De Buck, Hoge Vorst 14, 9968 Bassevelde, tel 09 - 373 71 96.

Plantentuinenboek

In de welbekende De Slegte (Voldersstraat, Gent) ligt het boek "Plantentuinen in Nederland & Vlaanderen" aan sterk verlaagde prijs (mededeling door een van onze leden, K.D.W.).

Zaden voor Vrienden

Van een van onze leden (L.B.) hebben we onlangs een groot aantal zaadmonsters ontvangen, grotendeels van wilde inheemse planten.

Deze zending was werkelijk indrukwekkend, en we zijn deze persoon bijzonder erkentelijk voor de substantiële bijdrage aan het komende aanbod, dat t.g.v. de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (en via dit nummer) kan worden aangeboden.

In dit nummer vindt u een lijst met aangeboden zaden, met een beschrijving van de wijze waarop u de gewenste zaden kan bekomen. We durven hopen dat u de aanwezigheid van een dergelijke lijst op prijs stelt, en dat u eventueel voor een volgend jaar de lijst mee helpt invullen !

Waarvoor onze welgemeende beste dank ...

Arisaema & Succulente lelie-achtigen

Een van onze leden meldt ons een probleem met het overwinteren van diverse soorten uit het geslacht *Arisaema* (Aronskelkfamilie).

Kan iemand van onze leden haar/zijn ervaring meedelen aan :

Luc Blontrock, Kapellestraat 8, 8904 Boezinge (Ieper)
(tel. 057 - 42 27 62).

Dezelfde Luc Blontrock is op zoek naar recente literatuur over een aantal succulente lelie-achtige genera, zoals Aloe, Gasteria, Haworthia, Bulbine, Astroloba, Lomatophyllum, enz.

Natuurgids

1 (m.) boek dat informatie verschaft over de natuur;

2 (m./v.) gids (persoon) die mensen rondleidt in de natuur : hij/zij behaalde zijn/haar attest natuurgids.

In de loop van 1998 wordt in Gent een cursus "natuurgids" ingericht. Gedurende 28 zaterdagvoormiddagen krijgen de deelnemers informatie over de natuur in al haar aspecten, gevolgd door een evaluatiesessie. Indien succesvol afgelegd volgt dan een uitreiking van het diploma op 11 december 1998.

Waardoor u een officieel erkend ***natuurgids*** kan worden !

Info bij CVN (03 - 2260291) of bij Cyrilla Gillis (09 - 3574451).

De VRIENDEN van de PLANTENTUIN GENT

driemaandelijks tijdschrift
zestiende jaargang
nr. 4 december 1997
ISSN 0777 - 8821

Redactie :
Paul Goetghebeur
Plantentuin, Ledeganckstraat 35
9000 Gent (telefoon : 09 - 264 5055 of 5056)

Aan de samenstelling van dit nummer hebben meegewerkt :
Konraed Camelbeke, Ferdinand Cobbaut, Els Cochuyt, Gilberte Comhaire-Neyt, Inge Decuypere, Kristien De Witte, Cyrilla Gillis, L. Havik, Henk Leyseele, Marc Libert, Hilde Mortier, Karel Otten, Godelieve Van den Heuvel, Hendrika Van Nieuwenhove, Prof. R. Viane.

Onze welgemeende dank gaat ook uit naar Cyrilla & Mathi Bensch-Gillis, Ferdinand Cobbaut, Gilberte Comhaire-Neyt, Johan Lambrecht, Henk Leyseele, André & Denise Wille-D'Haese voor de kopieer-, plooi-, kleef-, sorteer-, en transport-activiteiten, die het verschijnen van het vorige nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 1997.
Overname van artikels is alleen mogelijk mits en ná schriftelijke toestemming van de redakteur.

Lidgeld 1997

U kan uw bijdrage overschrijven op rekening 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding : lid 1998 **(en graag naam + adres van het lid !)**.

Gewoon lid : 300 BF
Beschermlid : 500 BF
Steunlid : 1000 BF

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

driemaandelijks tijdschrift
zestiende jaargang
nr. 4 december 1997
ISSN 0777 - 8821

verantwoordelijke uitgever :
Paul Goetghebeur
Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent
tel. 09 - 264 5055

afgiftekantoor
Ledeberg 1